

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/10/2023
Identifikačné číslo spisu:	7108235650
Dátum vydania rozhodnutia:	20.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7108235650.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčkovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu: Ing. Z. K., J., zastúpeného PRO iURE - advokátska kancelária, s.r.o., Zámocká 32, Bratislava, IČO: 36 869 830, proti žalovanému: Chemko, a.s. Slovakia, Mlynské nivy 10, Bratislava, IČO: 36 210 625, zastúpenému JUDr. Ján Pirč, advokát, kpt. Nálepku 1200/17, Košice, o zaplatenie 137 711,25 eur s príslušenstvom, vedenom Mestským súdom Košice (predtým Okresný súd Košice I) pod sp. zn. 31CbPv/3/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15. novembra 2022 č. k. 4Cob/96/2022-1254, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15. novembra 2022 č. k. 4Cob/96/2022-1254 a medzitýmny rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 23. augusta 2018 č. k. 31CbPv/3/2008-1129 v spojení s doplniacím rozsudkom Okresného súdu Košice I zo dňa 16. februára 2022 č. k. 31CbPv/3/2008-1232 z r u š u j e a v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/96/2022-1254 zo dňa 15. novembra 2022 potvrdil medzitýmny rozsudok Okresného súdu Košice I (od 1. júna 2023 Mestský súd Košice; ďalej len „súd prvej inštancie“) zo dňa 23. augusta 2018, č. k. 31CbPv/3/2008-1129.

2. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že žalobca sa prostredníctvom podanej žaloby domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 137 711,25 eur s príslušenstvom, titulom odmeny (spolu)pôvodcu vynálezu za tzv. zamestnanecký vynález (za r. 2006 a 2007).

Súd prvej inštancie dotknutým medzitýmnym rozsudkom rozhodol tak, že žaloba je čo do dôvodu opodstatnená a doplniacím rozsudkom zo dňa 16. februára 2022, č. k. 31CbPv/3/2008-1232 rozhodol tak, že o výške nároku a o náhrade trov konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku.

3. Odvolací súd primárne konštatoval, že v danom spore, ktorý začal pred rozhodnutím súdu prvej inštancie v inom, skôr začatom spore totožných strán, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 17C/120/2006 (o odmene žalobcu za r. 2004, 2005; pozn. najvyššieho súdu), „ide o čiastkový nárok na odmenu za iné referenčné obdobie“, preto nebola daná prekážka litispendencie (§ 159 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov; ďalej tiež „CSP“) a po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vo veci sp. zn. 17C/120/2006, ani prekážka vecí rozhodnutej (§ 230 CSP). Výslovne uviedol,

že „do právoplatnosti rozhodnutia v spore vedeného pod sp. zn. 17C/120/2006 nebola splnená podmienka, že odmena bola určená rozhodnutím súdu. Zároveň prejednanie ďalšej žaloby zodpovedá legitímnym očakávaniam žalobcu, že nedôjde k odmietnutiu spravodlivosti, pokiaľ v priebehu neskončeného sporu vedeného pod sp. zn. 17C/120/2006, iniciuje ďalšie konanie o zaplatenie čiastkovej odplaty za právo na riešenie.“

4. Vo vzťahu k vznesenej námietke premĺčania žalobcovho nároku, podľa žalovaného v trojročnej premĺčacej lehote (§ 101 Občianskeho zákonníka), plynúcej odo dňa nasledujúceho po dni, kedy zamestnávateľ (žalovaný) uplatnil voči (spolu)pôvodcovi (žalobcovi) svoje právo na patent, resp. na riešenie, na ktoré môže podať prihlášku vynálezcu, odvolací súd za prednostnej aplikácie § 11 ods. 6 zákona č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v znení účinnom v rozhodnom čase (ďalej tiež „Patentový zákon“), odvolací súd prijal v zhode so súdom prvej inštancie právny záver, že nárok premĺčaný nie je a základ nároku žalobcu je daný.

5. Odvolací súd vychádzal z názoru, prezentovaného v konaní žalobcom, podľa ktorého hoci právo na primeranú odmenu vzniká už (v) deň nasledujúci po uplatnení práva na riešenie, vzhľadom na spôsob určenia výšky odmeny premĺčacia doba začína plynúť až po uplynutí obdobia, za ktoré sa odmena žiada, nakoľko bez určenia výšky odmeny nemožno právo vykonať. Za podstatné považoval odvolací to, že medzi sporovými stranami nedošlo k uzavretiu dohody o odmene, pričom považoval za splnené aj ďalšie podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 11 ods. 6 Patentového zákona (v znení do 31.12.2007, pozn. najvyššieho súdu), podľa ktorého, ak medzi pôvodcom a zamestnávateľom nedôjde k dohode o výške odmeny

a z dôvodov na strane zamestnávateľa nie je prínos dosiahnutý využívaním alebo iným uplatnením vynálezu primeraný technickému a hospodárskemu významu vynálezu alebo vynález nie je využívaný či inak uplatnený vôbec, bude na uplatnenie práva na odmenu

a na určenie výšky odmeny podľa odseku 5 rozhodujúci prínos dosiahnuteľný možným využívaním alebo iným uplatnením vynálezu s prihliadnutím na objektívne ekonomické podmienky existujúce najmenej počas troch rokov, počnúc kalendárnym rokom nasledujúcim po roku, v ktorom došlo k riadnemu uplatneniu práva na riešenie podľa odseku 3.

Toto ustanovenie, vo väzbe na ust. § 11 ods. 5 Patentového zákona, vo vzťahu k námietke premĺčania žalobcovho nároku, považujúc ho za „čiastkový nárok na odmenu za iné referenčné obdobie“, z hľadiska splatnosti odmeny ako aj kritérií výpočtu odmeny interpretoval tak,

že ak právo na odmenu žalobcovi vzniklo v roku 2003, všeobecná premĺčacia doba začala plynúť 1.1.2007 a uplynula 1.1.2010. Keďže v danom spore žalobca podal žalobu 30.12.2008, uplatnený nárok premĺčaný nie je. Vychádzajúc z dikcie § 11 ods. 6 Patentového zákona v citovanom znení, odvolací súd za rozhodné považoval obdobie „viac ako 3 rokov

(napr. 4 rokov a viac), ktoré zahŕňa aj obdobie rokov 2006 - 2007, keďže niet racionálnych dôvodov, aby posudzované rozhodné obdobie bolo určené práve na minimálnej hranici stanovenej zákonom, pokiaľ táto nie je nijako časovo vymedzená jej maximálnou dĺžkou a žalovaný zároveň neuviedol racionálny dôvod na jej zúženie na zákonné minimum.“

6. Žalovaný (ďalej tiež „dovolateľ“) podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu včas dovolanie, ktorého prípustnosť, súdiac podľa obsahu dovolania, vyvodzoval ako z dôvodov zmätočnosti procesného postupu súdov (§ 431 CSP), tak z dôvodov nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom (§ 432 CSP).

7. Dovolateľ s poukazom na § 420 písm. e) CSP namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané odvolacím senátom 4Cob v nesprávnom obsadení, čím došlo k porušeniu práva strany na zákonného sudcu. Ďalej (obsahovo) namietal nedostatočné, rozporuplné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, bez vysporiadania sa s odlišným posúdením („prvej časti“) nároku žalobcu na odmenu v právoplatnom rozhodnutí Okresného súdu Košice I z 28. júla 2017, č. k. 17C/120/2016-945, zmenenom rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 16. októbra 2018, sp. zn. 5Co/128/2018, čo zodpovedá dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (dovolateľom priamo neoznačenom).

8. Námetka nesprávnosti právneho posúdenia veci, prípustnosť ktorej dovolateľ opieral o ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, sa týkala predovšetkým záveru o nepremlčaní („druhej časti“) nároku vo väzbe na nejasnosť a rozporuplnosť dôvodov rozhodnutia pri kvalifikovaní nárokovanej odmeny vynálezcu, ako aj v súvislosti s nevysporiadaním sa s dôvodmi vymedzenia priznaného nároku na odmenu v právoplatnom rozhodnutí Okresného súdu Košice I z 28. júla 2017, č. k. 17C/120/2016-945, zmenenom rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 16. októbra 2018, sp. zn. 5Co/128/2018.

9. Podľa dovolateľa z uvedených rozhodnutí vyplýva, že pri stanovení, výpočte odmeny žalobcu, ním uplatnenej za r. 2004, 2005 („prvá časť“), bol súdom použitý interný predpis, smernica žalovaného (Smernica č. GR č. S-05/2003-OR, č. 1.100 - 122, ďalej len „Smernica“), ktorý určuje paušálnu odmenu. Naproti tomu v napadnutom rozhodnutí odvolací súd Smernicu vyhodnotil ako sčasti neplatnú a voči žalobcovmu nároku nezáväznú a preto z nej nevychádzal. Bez vysporiadania sa s odlišnými dôvodmi skoršieho rozhodnutia súdov k („prvej časti“) nároku žalobcu na odmenu odvolací súd uzavrel, že aj keď žalovaný predmetný zamestnanecký vynález využíval, bolo potrebné prednostne aplikovať ust. § 11 ods. 6 Patentového zákona v rozhodnom znení, a to aj z hľadiska posúdenia plynutia premľacej doby.

10. Za právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, dovolateľ považoval to, „či začiatok plynutia premľacej doby na uplatnené právo na primeranú odmenu spolupôvodcu zamestnaneckého vynálezu podľa § 11 Patentového zákona nastal v totožný deň pre celé sledované a dvoma žalobami uplatnené obdobie rokov 2004 až 2007, teda dňom nasledujúcim (22.11.2003) po uplatnení si práva na riešenie (21.11.2003) zo strany zamestnávateľa, ktorým bol terajší dovolateľ? Alebo ako to tvrdí odvolací súd, že premľacia doba začala plynúť až dňom 1.1.2007 a skočila dňa 1.1.2010?“

Za podstatné vo vzťahu k uvedenej otázke ako doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nevyriešenej, považoval dovolateľ okolnosti v danej veci, a to, že žalobca ako (spolu)pôvodca si uplatňuje svoj nárok viacerými žalobami za pokračujúce obdobia z totožného zamestnaneckého vynálezu.

11. Žalobca vo svojom vyjadrení navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť, pričom napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za správne, vrátane záveru, že žalovaný nárok premľaný nie je. Zvýraznil, že si uplatnil „čiastkové právo na primeranú odmenu“

na základe prínosov dosiahnutých žalovaným za roky 2006 a 2007, preto jeho tvrdenie o premľaní nároku v r. 2006 „vzníeva absurdne“. Za nesprávny považoval názor žalovaného, že právo na primeranú odmenu nemožno uplatniť po častiach, že je len jedno a že trojročná premľacia doba začala plynúť v roku 2003. Žalobca uviedol, že aj keď mu uplatnený nárok patrí titulom práva na primeranú odmenu, „súd mu môže nárok priznať aj titulom práva

na dodatočné vyrovnanie“, nakoľko svoj nárok opiera o prínos dosiahnutý využitím vynálezu dosiahnutý v príslušných rokoch, „ktorý je základom tak pre nárok na primeranú odmenu

ako aj nárok na dodatočné vyrovnanie“. Podľa žalobcu právo pôvodcu zamestnaneckého vynálezu na dodatočné vyrovnanie pripadá do úvahy až v prípade, ak bola dohodnutá alebo rozhodnutím súdu určená odmena, a táto zjavne nezodpovedá prínosu dosiahnutému neskorším využitím alebo iným uplatnením vynálezu, pričom vo veci sp. zn. 17C/120/2006 ešte v čase vydania medzitýmneho rozsudku nebolo právoplatne rozhodnuté. Uviedol, že žalovaný

sa poukazom na rozpory v rozhodnutí odvolacieho súdu a „zameraním sa na detail“, snaží odvieť

pozornosť od podstaty vecí. Za rozporuplnú žalobca považuje úpravu Patentového zákona v znení do 31.12.2007, ktorú podľa neho odvolací súd vo výsledku vyložil správne. Ustanovenie § 11 ods. 6 tohto zákona sa nevzťahuje iba na prípady, kedy vynález nebol vôbec využívaný, ako tvrdí žalovaný. Žalobca svoj nárok označil za opodstatnený nielen

čo do základu, ale aj výšky. K vyjadreniu žalobca doložil Expertízne vyjadrenie vo veci stanovenia primeranej odmeny dotknutého zamestnaneckého vynálezu, vypracovaného
Ing. B. I., PhD., zo dňa 02.09.2022.

12. V následnom podaní, označenom ako „Informácia PZ žalovaného“, ktoré obsahovo možno považovať za repliku dovolateľa, tento spochybnil možnosť považovať žalobcom doložené expertízne vyjadrenie za odborný posudok znalca, resp. za znalecký úkon.

Poukázal na nemožnosť použitia nového dôkazu v dovolacom konaní.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolaniu žalovaného je potrebné vyhovieť.

K právnej úprave prípustnosti dovolania

14. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

15. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP).

16. Podľa ustanovenia § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP).

17. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP).

18. Podľa ust. § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

21. Podľa ustanovenia § 442 CSP, dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

22. Podľa § 435 CSP, v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

23. Dovolací súd len pripomína, že pri preskúmaní veci v rozsahu dovolacích dôvodov je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho ustálil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP

24. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ú. z. č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov; ďalej len „ústava“), nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

25. Podľa § 420 písm. e) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

26. Dovolateľ k svojej námietke zmätočnosť vady v procesnom postupe odvolacieho súdu uviedol, že rozhodoval nesprávne obsadený súd. Túto vadu videl v tom, že v senáte Krajského súdu v Košiciach 4Cob, namiesto jeho stáleho člena, sudcu JUDr. Júliusa Tótha, po jeho vylúčení z konania a rozhodovania v odvolacej veci z dôvodov podľa § 49 ods. 2 CSP (prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde nižšej inštancie), v odvolacej veci konala a rozhodovala ako náhradná členka senátu sudkyňa JUDr. Natália Štrkolcová, a teda namietal, že konal odvolací senát v zložení: predseda senátu JUDr. Igor Ragan, členovia senátu

JUDr. Zdenka Kohútová a JUDr. Natália Štrkolcová. Podľa dovolateľa, pokiaľ bod 12/ na str. 70 Rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach na rok 2022 určuje, že v prípade vylúčenia člena senátu na jeho miesto nastúpi náhodným výberom náhradník spomedzi náhradníkov určených v 8. stĺpci tabuľkového prehľadu o zložení senátov, tak v súdnom spise sa nenachádza listina alebo potvrdenie o dôvode, prečo bola dňa 15.11.2022 JUDr. Natália Štrkolcová členkou vo veci rozhodujúceho senátu, ani potvrdenie o náhodnom výbere členky senátu.

Dovolateľ poukázal tiež na to, že mu „nie je ani zrozumiteľné, čo je potrebné rozumieť“

8. stĺpcom tabuľkového prehľadu o zložení senátov. Podľa dovolateľa teda namietaným postupom pri kreovaní senátu 4Cob v rozpore s Rozvrhom práce Krajského súdu v Košiciach pre rok 2022, došlo k porušeniu čl. 48 ods. 1 ústavy.

27. Najvyšší súd dovolacím prieskumom v tejto časti prípustnosť dovolania, žalovaným vyvodzovaného z dôvodov podľa § 420 písm. e) CSP, nezistil.

28. V prvom rade je vo všeobecnosti potrebné uviesť, že zloženie súdu, v akom má vo veci konať a rozhodovať, je upravené v § 44 - 48 CSP. Podľa § 44 ods. 2 CSP, na krajskom súde koná a rozhoduje senát. Podľa § 46 ods. 1 CSP, senát sa skladá z predsedu senátu a dvoch sudcov. „Okolnosť, či prejednanie a rozhodovanie veci súdom prebehlo v zákonnom zložení (t.j. či bol súd správne obsadený), je povinný súd sledovať z úradnej povinnosti a nedostatok v zložení súdu je podstatnou vadou konania a dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP. ... Zákon neuvádza, čo treba rozumieť pod pojmom „nesprávne obsadený súd“. Súdna prax zaujala názor, že nesprávne obsadeným súdom je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. ... Koho treba považovať za zákonného sudcu a akým spôsobom môže dôjsť k jeho zmene, upravuje § 3 ods. 3 a ods. 4 ZSu (zákon č. 757/2004 Z. z o súdoch v znení neskorších predpisov; pozn. text vložil najvyšší súd), podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na vecne a miestne príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci.

Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce. Ústavný súd pojem „zákonný sudca“ definuje ako sudcu, ktorý spĺňa zákonom stanovené predpoklady na funkciu sudcu, bol pridelený alebo dočasne pridelený na výkon funkcie na určitý súd, jeho funkcia nezanikla, bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce. ... čo sa týka nesprávneho obsadenia súdu, to treba posudzovať z kvantitatívneho aj kvalitatívneho hľadiska.

Kvantitatívne hľadisko znamená to, že senát nemal predpísaný počet členov, napr. mali rozhodovať v trojčlennom senáte, rozhodovali však len v dvojčlennom senáte.

Kvalitatívne hľadisko znamená, že mal rozhodovať sudca a rozhodoval napríklad poverený zamestnanec súdu.“ (Bajánková/Gešková In: Števček, M. Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 1548).

29. V súvislosti s námietkou nesprávne obsadeného súdu, ktorú dovolateľ zjavne spája s tvrdením o nezákonnom zložení senátu, je potrebné uviesť, že aj podľa rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) sa pod pojmom zákonný sudca rozumie sudca spĺňajúci zákonom stanovené kritériá na funkciu sudcu, bol pridelený na výkon tejto funkcie na určitý súd, jeho funkcia trvá a bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce. Avšak podľa ústavného súdu právo osoby ne byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi nemožno interpretovať až tak extenzívne, aby sa spájalo s osobou jediného sudcu. Účel základného práva priznaného podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR sa splní, keď o práve občana rozhodne sudca pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť, za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy... (uznesenie ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 15/96). Najvyšší súd sa taktiež už skôr vyslovil, že zákonným sudcom

je sudca, ktorý je právny predpis (vrátane predpisov vnútornej povahy, ako napr. rozvrhom práce) určený príslušnú vec prejednať a rozhodnúť; ak má niektorú vec prejednať a rozhodnúť senát príslušného súdu, sú zákonnými sudcami všetci členovia tohto senátu, ktorý je rozvrhom práce určený túto vec prejednať a rozhodnúť (sp. zn. 3 Cdo 16/2007).

30. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolacia vec bola súdom prvej inštancie Krajskému súdu v Košiciach predložená dňa 15.06.2022, pričom z potvrdenia na čl.1.1248 vyplýva jej pridelenie náhodným výberom pomocou elektronických technických prostriedkov senátu 4Cob, pod sp. zn. 4Cob/96/2022. Po vylúčení sudcu - člena senátu 4Cob, JUDr. Júliusa Tótha, uznesením predsedníčky krajského súdu zo 16.06.2022, 1SprV/459/2022, predseda senátu JUDr. Igor Ragan dňa 08.11.2022 nariadil vo veci verejné vyhlásenie rozsudku s určením senátu JUDr. Igor Ragan (predseda senátu, sudca spravodajca), JUDr. Zdenka Kohútová, člen senátu, JUDr. Natália Štrkolcová, člen senátu (č.l. 1251 spisu).

31. Dovolač súd sa oboznámil aj s verejne dostupným Rozvrhom práce Krajského súdu v Košiciach

(1SprR/132/2021) v úplnom znení platnom od 14.06.2022 vrátane jeho príloh (ďalej len „rozvrh práce“), z ktorých vyplýva, že členkou obchodnoprávneho kolégia bola aj JUDr. Natália Štrkolcová (str. 82). Z rozvrhu práce vyplýva, že do senátu 4Cob sú zaradení: ako predseda senátu JUDr. Zdenka Kohútová - riadiaci predseda senátu, ako členovia senátu JUDr. Igor Ragan - predseda senátu, JUDr. Július Tóth - sudca; sudkyňa JUDr. Natália Štrkolcová je uvedená ako zastupujúca sudkyňa (str. 74). Pokiaľ dovolateľ poukazoval na znenie pravidiel pre určenie zákonného sudcu v obchodnoprávnej agende, bod 12/ na str. 70 rozvrhu práce, podľa ktorého v prípade vylúčenia predsedu senátu alebo člena senátu na jeho miesto nastúpi náhodným výberom náhradník spomedzi náhradníkov určených v 8. stĺpci tabuľkového prehľadu o zložení senátov, tak z nadväzujúcej prílohy D/, Tabuľkovej časti o prideliť vecí náhodným výberom pomocou aplikácie (str. 135), „obchodnoprávny úsek 7 - 15“, pre súdne oddelenie 4Cob v stĺpci 8 - „Náhradníci pri vylúčení člena senátu + kvalifikácia“, sú uvedení - JUDr. Slávka Maruščáková (P), JUDr. Natália Štrkolcová (S), JUDr. Rastislav Pella (S). Z rozvrhu práce teda vyplýva, že ktorýkoľvek z naposledy uvedených sudcov mohol byť doplnený ako náhradník za vylúčeného sudcu. Preto nie je možné konštatovať porušenie pravidiel týkajúcich sa zloženia dotknutého senátu, ako namietal dovolateľ. To, že sa v spise nenachádza, okrem pokynu predsedu senátu na čl. 1251 spisu, aj iný záznam o spôsobe výberu spomedzi náhradných sudcov, neznamena, že k náhodnému výberu nedošlo. Dovolať v tomto smere ani nenavrhol žiadne zisťovanie. Argumentácia dovolateľa pravidlom na str. 38 rozvrhu práce je irelevantná, keďže sa týka výlučne senátov/sudcov Krajského súdu v Košiciach pre občianskoprávnu súdnu agendu.

32. Z uvedeného vyplýva, že sudkyňa JUDr. Natália Štrkolcová bola v rozhodnom čase v súlade s rozvrhom práce určená ako náhradná členka senátu pri vylúčení stáleho člena senátu 4Cob, preto aj vzhľadom na vyššie uvedené východiská, zistenia a právnu úpravu dovolací súd nezistil opodstatnenosť tvrdenia dovolateľa o nezákonne obsadenom súde/senáte rozhodujúcim v predmetnej odvolacej veci. Podľa dovolacieho súdu, tak ako v prípade rozhodovania pri vznesení námietky zaujatosti, keďže sa zásadne nezaujatosť sudcu predpokladá a opak, založený na konkrétnych skutočnostiach, údajoch, je potrebné preukázať, pričom nepostačujú len vznesené pochybnosti založené na domnienkach strany, aj v prípade námietky o nesprávnom obsadení súdu založenej na tvrdení o nesprávne zložení senáte dovolacieho súdu, nie sú postačujúce len nepodložené domnienky strany.

33. Dovolací súd zhodne s ústavným súdom zastáva a zdôrazňuje názor o potrebe nie príliš širokého výkladu práva strany na zákonného sudcu vychádzajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy. Jedným z limitov je možná účelovosť námietok neúspešnej sporovej strany, v snahe dosiahnuť zrušenie rozhodnutia. V prípade dovolateľa ide o jeho opakované nedôvodné vznášanie obdobných námietok, keď najvyšší súd konštatoval v predchádzajúcom rozhodnutí v totožnom spore, v uznesení z 24. augusta 2016 sp. zn. 4Obdo/64/2015, že „žalovaný s poukazom

na štatistické výkazy sudcov Krajského súdu v Košiciach za rok 2014 v agende Cob spochybňuje náhodné prideliť vecí, v ktorých je zastúpený konkrétnym právnym zástupcom, pričom sám uvádza, že nie je schopný predložiť dôkaz o tom, že k porušeniu náhodného výberu sudcu na Krajskom súde v Košiciach skutočne došlo, ale vychádza z pravdepodobnosti takého postupu. V súvislosti s uvedenou námietkou žalovaného možno konštatovať, že subjektívny názor žalovaného o porušení náhodného výberu zákonného sudcu bez jeho konkretizácie nemožno považovať za preukázanie existencie dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 2 písm. g/ O. s. p.“ (teraz § 420 písm. e/ CSP). V zmysle zák. č. 586/2003

Z. z. o advokácii, poslaním advokácie je pomáhať uplatňovať ústavné právo fyzických osôb na obhajobu a chrániť ostatné práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb (ďalej len "klient") v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, so zákonmi a s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, pričom advokát (tu zástupca dovolateľa) je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

Podľa čl. 11 ods. 3 CSP, kto sa v styku so súdom alebo verejne prihlási k určitej profesijnej odbornosti, považuje sa za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že argumentácia dovolateľa k vade zmätočnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania, ním vyvodzovanej z § 420 písm. e) CSP, bola vo svojej podstate založená na tom, že jeho zástupca starostlivo nevyhľadal verejne prístupný rozvrh práce súdu aj s relevantnými prílohami.

34. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania z dôvodov podľa § 420 písm. e) CSP daná nie je, čím bola v tejto časti splnená podmienka pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. c) CSP (dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné).

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

35. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

36. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany ako dôsledok nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

Relevantnými znakmi, charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv

na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol

v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia

ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

37. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

38. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúci je výlučne záver dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (I Cdo 42/2017).

39. Keďže dovolateľ v rozhodovanej veci vyvodzoval prípustnosť dovolania aj z dôvodov zodpovedajúcich ustanoveniu § 420 písm. f) CSP, dovolací súd skúmal z vyššie uvedených hľadísk, či došlo v konaní k takejto vade zmätočnosti. Hoci dovolateľ túto vadu v texte dovolania priamo neoznačil uvedeným paragrafovým znením, pričom túto argumentáciu zahrnul najmä pod námietku nesprávneho právneho posúdenia veci, dovolací súd v snahe autenticky porozumieť dovolateľovi a jeho dôvodom, vychádzal z obsahu a kontextu dôvodov celého dovolania. Tu dovolateľ zreteľne vyjadril svoje námietky týkajúce sa väd procesného postupu súdu. Tie sa týkali aj nedostatkov odôvodnenia pre neúplnosť, rozporupnosť, nepreskúmateľnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia. Tieto vady videl najmä v tom,

že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vyjadrené dôvody sú nelogické, ak odvolací súd (v ods. 72) „uvádza, že premlčacia doba k nároku na vyplatenie primeranej odmeny mala začať plynúť až od 1.1.2007, ak si žalobca svojou žalobou (doručenou súdu v r. 2008) uplatnil právo na primeranú odmenu ešte aj za kalendárny rok 2007, potom toto obdobie skončilo až 31.12.2007, čím neexistuje právny dôvod, aby premlčanie začalo plynúť už prvým dňom tohto kalendárneho roka. Táto úvaha odvolacieho súdu je v rozpore s bodom 74 odôvodnenia jeho rozsudku...“ Dovolateľ ďalej namietal v podstate to, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku nezaoberal rozhodnutím rovnakého krajského súdu (v inom senáte) v obdobnom spore totožných strán, v ktorom prijal odlišné závery k nároku žalobcu na odmenu vynálezcu za predchádzajúce obdobie r. 2004, 2005 (akceptujúc internú Smernicu žalovaného). Uviedol, že v tomto inom súdnom konaní, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 17C/120/2006, si totožný žalobca už skôr svojou inou (v poradí prvou) žalobou uplatnil primeranú odmenu za svoj totožný podiel spolupôvodcu rovnakého zamestnaneckého vynálezu (Spôsob prípravy fenolformaldehdydovej živice), ale za prvé dva roky jeho využívania (2004 a 2005), mu bol tento nárok rozsudkom už právoplatne priznaný a žalovaný mu súdom priznanú sumu už uhradil. Pritom konanie pod sp. zn. 17C/120/2006 bolo právoplatne ukončené pred vyhlásením tu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z 15.11.2022.

40. Dovolateľ zvýraznil, že pokiaľ bol vynález žalovaným využívaný v období rokov 2004 až 2007, teda išlo o reálne využívanie vynálezu, a nie o „dosiahnuteľný prínos“, z čoho nesprávne vychádzal odvolací súd v napadnutom rozsudku, ale o prínos skutočný a vyčísliteľný.

41. Z obsahu spisu a odôvodnenia napadnutého rozsudku dovolací súd v rámci potrebného rozsahu prieskumu v dovolacom konaní zistil opodstatnenosť uvedeného dovolacieho dôvodu. Žalovaný už v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie poukázal na predchádzajúce konanie na Okresnom súde Košice I sp. zn. 17C/120/2006, keď uviedol, že nezdíela právny názor o opakovanom práve spolupôvodcu vynálezu (žalobcu) na primeranú odmenu, prvýkrát uplatnenú v konaní sp. zn. 17C/120/2006. Podľa neho ide o jednorazovú odmenu za celé obdobie využívania vynálezu, pričom jednotlivé obdobia (žalované roky) sú iba referenčnými obdobiami pre zistenie prínosov vynálezu. Ďalej v odvolaní výslovne uviedol, že „súd prvej inštancie neprihliadol na výsledky dokazovania, resp. na rozhodnutie vo veci samej totožného súdu v konaní 17C/120/2006, v ktorom už prebieha odvolacie konanie, kde bolo jednoznačne preukázané, že žalovaný v období rokov 2004 a 2005 riadne, vo svojom mene a na svoj účet využíval dotknutý podnikový vynález, pričom dvaja súdni znalci ustálili výšku prínosov z jeho využívania pre potreby priznania jednorazovej primeranej odmeny“.

42. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd na tieto okolnosti reagoval (v ods. 68) tak, že v spore sp. zn. 17C/120/2006 ide o čiastkový nárok na odmenu za iné referenčné obdobie, pričom sa vyjadril len k procesnej otázke (ne)existencie prekážky litispendencie a prekážky res iudicata. Zároveň uviedol, že prejednanie ďalšej žaloby zodpovedá legitímnym očakávaniam žalobcu, že nedôjde k odmietnutiu spravodlivosti, pokiaľ v priebehu neskončeného sporu vedeného pod sp. zn. 17C/120/2006 iniciuje „ďalšie konanie o zaplatenie čiastkovej odplaty za právo na riešenie.“ K žiadnym skutkovým, ani právnym záverom, a to ani z hľadiska ich odlišnosti (napr. v otázke relevantnosti internej Smernice žalovaného), oproti záverom prijatým v rozsudku sp. zn. 17C/120/2006 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu, sa však nevyjadril, hoci mal vedomosť o ukončení aj odvolacieho konania (sp. zn. 5Co/128/2018), keď uviedol, že konanie sp. zn. 17C/120/2006 bolo právoplatne skončené 05.12.2018, pričom závermi súdu v dovolacom rozsudku sa nezaoberal.

43. Odvolací súd pritom v ods. 52 napadnutého rozhodnutia uviedol, že v medzitýmnom rozsudku musí byť posúdený celý základ uplatneného nároku, to znamená, že musia byť vyriešené všetky právne otázky, nielen niektoré alebo dokonca jedna z nich a aby bol medzitýmný rozsudok preskúmateľný v dovolacom konaní z hľadiska posúdenia jeho vecnej správnosti, súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa základu, o ktorom medzitýmnym rozsudkom rozhoduje, a musí byť z neho zrejmé, o

akom základe prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil. V skutočnosti sa však týmto odvolací súd v napadnutom rozhodnutí dôsledne neriadil, keďže sa nevysporiadal so skutkovými a právnymi závermi v rozhodnutí sp. zn. 17C/120/2006 a sp. zn. 5Co/128/2018, s možným vplyvom

na primárnu otázku vznesenej námietky premlčania odmeny nárokovanej žalobcom v konaní sp. zn. 31CbPv/3/2008. Prítom platí, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, pri stotožnení sa s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, tvoria jednotu.

Preto nebolo postačujúce konštatovanie, že k momentu rozhodnutia súdu prvej inštancie ešte rozsudok vo veci sp. zn. 17C/120/2006 nebol právoplatný. Aj vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu platí procesné pravidlo stanovené v § 217 ods. 1 veta prvá CSP

(v spojení s § 378 ods. 1 CSP), podľa ktorého pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia. Odvolací súd sa súčasne podľa § 393 ods. 3 CSP musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

44. Okrem tohto nedostatku, ktorý samotný predstavuje neúplnosť a tým v opomenutej časti nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, za dôvodné považuje odvolací súd aj výhrady o nekonzistentnosti, rozporuplnosti odôvodnenia, keďže na jednej strane odvolací súd prijal záver o deliteľnosti nároku na odmenu za zamestnanecký vynález, žalovateľný po častiach, avšak súčasne odôvodňujúc vzťah primeranej odmeny a dodatočného vyrovnania (ods. 66) s tým, že „aj účelom dodatočného vyrovnania je spravodlivo usporiadať vzťahy....medzi pôvodcom a zamestnávateľom a zabezpečiť ocenenie práce pôvodcu.“ (ods. 67).

Vzniká teda pochybnosť, za aký druh odmeny za zamestnanecký vynález považoval odvolací súd žalobcov nárok, s čím súvisela aj sporná otázka a namietaná správnosť právneho posúdenia námietky premlčania tohto nároku.

45. Podľa základných princípov, na ktorých je založený Civilný sporový poriadok, čl. 2

ods. 1, 2 a 3, ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. (1) Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. (2) Ak sa spor na základe prihladenia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. (3)

46. K pojmu „právna istota“ sa vyjadrila aj právna doktrína tak, že pre oblasť civilného procesu bude dominantnou požiadavka, „aby strana sporu takrečeno pri vstupe do pojednávacej miestnosti s istou (čo možno najvyššou) mierou pravdepodobnosti „vedela“, ako sa jej právny prípad za daných skutkových a právnych okolností posúdi“. ... „Teda požiadavka na posúdenie rovnakých (obdobných) právnych prípadov rovnako (obdobne), ale aj prípadne „nerovnako“ (ak sú na to splnené podmienky a predpoklady) sa musí spájať s predvídateľnosťou tohto postupu. Ak teda súd posúdi konkrétnu právnu situáciu odvolávajúci sa na pravidlo analogickej aplikácie už posúdených prípadov, no aj prípad, kedy právnu situáciu posúdi inak, musí: i) svoj myšlienkový postup „odokryť“ stranám sporu napríklad pri predbežnom prejednaní sporu obligatórnym ozrejením svojho právneho názoru, ii) svoj myšlienkový postup v oboch prípadoch náležite odôvodniť. Pochopiteľne, pri nerešpektovaní „rovnakosti“ či „podobnosti“ právneho prípadu s právnym posúdením už v minulosti posúdeným - judikovaným, bude toto odôvodnenie musieť spĺňať kvalifikované náležitosti. Inak povedané, musí byť zrejme podrobnejšie a presvedčivejšie“. (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 29 - 30.)

47. K odlišnej rozhodovacej činnosti všeobecného súdu o tej istej právnej otázke sa vyjadril opakovane vo svojich rozhodnutiach aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd). Napríklad v náleze z 29. mája 2013, sp. zn. I. ÚS 564/2012-48, uviedol, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95)

a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Ak všeobecný súd rozhodol v zásade v identických veciach na základe analogických skutkových zistení s diametrálne odlišným výsledkom a svoj názorový posun primeraným spôsobom neodôvodnil, je jeho rozhodnutie v rozpore s ústavou chráneným princípom právnej istoty a porušuje právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

48. Súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu, a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú. Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje základnému princípu právneho štátu. (nález ústavného súdu, sp. zn. III. ÚS 289/2017 z 21. novembra 2017). Pokiaľ nie je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, nie je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržiavania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď (uznesenie ústavného súdu z 98. februára 2018, sp. zn. IV. ÚS 99/2018 [tu a contrario]).

49. Z dovolania vyplýva primárna výhrada dovolateľa z hľadiska namietanej zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, a to, že odvolací súd sa v súvislosti s odvolacími námietkami v odôvodnení napadnutého rozsudku vecne, adekvátne a náležite, nezaoberal časovo skorším rozhodnutím (iného senátu) toho istého odvolacieho súdu, ktorý v obdobnom spore (o nároku za r. 2004, 2005), za totožnosti strán a v zásade aj skutkového a právneho stavu, prijal odlišné závery, čo môže mať v danej veci (o nároku za r. 2006, 2007) vplyv na posúdenie druhu tohto nároku (doteraz nie je z rozhodnutia jednoznačné, či ide o opakovaný nárok na rovnakú odmenu vo výške podľa Smernice, alebo o „ďalšiu časť“ primeranej odmeny za nadväzujúce obdobie r. 2006, 2007, resp. o dodatočnú odmenu vynálezcovi), od čoho závisí aj posúdenie premlčania tohto nároku. Uvedený nedostatok zistil aj dovolací súd. Nebolo dostačujúce, že odvolací súd v napadnutom rozsudku len konštatoval existenciu skoršieho rozhodnutia (iného senátu) v obdobnej veci, pokiaľ svoj odklon od odlišných, pre rozhodnutie vo veci podstatných, skutkových a právnych záverov náležite neodôvodnil. Z vyššie citovaného výkladu a judikatúry ústavného súdu k pojmu právna istota, v podmienkach danej veci vyplýva, že pokiaľ odvolaciemu súdu bola nepochybne známa okolnosť existencie rozsudku Okresného súdu Košice I z 28. septembra 2017 v spojení s čiastočne zmeňujúcim rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 16. októbra 2018, sp. zn. 5Co/128/2018, ktorým v skutkovo a právne obdobnej veci bolo rozhodnuté odlišne, tak bolo povinnosťou odvolacieho súdu sa v napadnutom rozsudku touto okolnosťou náležite zaoberať a vyrovnať sa s ňou kvalifikovanými a presvedčivými dôvodmi. Ak tak odvolací súd neurobil, došlo jeho procesným postupom k porušeniu ústavou chráneného princípu právnej istoty a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, publikovaného oznámením pod č. 209/1992 Zb. [ďalej len „Dohovor“]).

50. Dovolací súd dodáva, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti.

V takom prípade všeobecný súd svojím postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, naplnia - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritéria vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania,

ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

51. Súčasťou obsahu práv účastníka súdneho konania podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru je primerané odôvodnenie okolností a právnych otázok, ktoré sú pre rozhodnutie podstatné, najmä pokiaľ sú namietané ako sporné (II. ÚS 596/2018). Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. O taký prípad ide aj v preskúmvanej veci.

52. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v danom prípade obsah spisu dával podklad pre konštatovanie nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktoré napĺňa znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Uvedené sa týka najmä tej podstatnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorej absentujú dôvody vysporiadania sa s odlišnými závermi v rozsudku Okresného súdu Košice I z 28. septembra 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 16. októbra 2018, sp. zn. 5Co/128/2018.

53. Dovolanie žalovaného je preto v tejto časti prípustné ako aj dôvodné (§ 420 písm. f/ CSP), čo zakladá dôvod pre zrušenie napadnutého rozhodnutia podľa § 449 ods. 1 CSP (ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší.)

54. Dovolací súd na dôvazok k procesnému postupu v odvolacom konaní (aj keď dovolateľom osobitne nenamietaného) považuje za potrebné osobitne poznamenať, že odvolací súd pri rozhodovaní o potvrdení meritórneho rozhodnutia (medzitýmnym rozsudkom) mal zobrať do úvahy a zahrnúť do výrokovej časti napadnutého rozhodnutia aj doplniaci rozsudok súdu prvej inštancie, podľa ktorého o výške nároku a o náhrade trov konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku. Ide o závislý výrok, vo vzťahu ku ktorému neplatí viazanosť rozsahom odvolania (§ 379 písm. a/ CSP).

K prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. f) CSP

55. Pre dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 CSP platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP.

56. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie údu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

57. Prípustnosť dovolania nastáva vtedy, keď dovolací súd sám dospeje k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ním riešená právna otázka, má po právnej stránke skutočne

zásadný význam pre vec samu. V tomto smere nie je relevantný subjektívny názor dovolateľa.

58. Platí teda, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová, určujúca) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické (akademické, teoretické) otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi).

Pre prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je relevantný len subjektívny názor dovolateľa, teda čo on sám z hľadiska svojho (ne)úspechu v spore považuje za právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a ani jeho hodnotenie právneho posúdenia veci súdom.

59. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

60. Dovolateľ v súvislosti s námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu pri vznesení námietky premlčania zo strany žalovaného záviselo od vyriešenia právnej otázky: „či začiatok plynutia premlčacej doby na uplatnené právo na primeranú odmenu spolupôvodcu zamestnaneckého vynálezu podľa § 11 Patentového zákona nastal v totožný deň pre celé sledované a dvoma žalobami uplatnené obdobie rokov 2004 až 2007, teda dňom nasledujúcim (22.11.2003) po uplatnení si práva na riešenie (21.11.2003) zo strany zamestnávateľa, ktorým bol terajší dovolateľ? Alebo ako to tvrdí odvolací súd, že premlčacia doba začala plynúť až dňom 1.1.2007 a skočila dňa 1.1.2010?“

61. Najvyšší súd vo svojej predchádzajúcej rozhodovacej praxi k otázke prípustnosti dovolania ustálil, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ust. § 421 ods. 1

písm. b) CSP, musí mať charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o právnu otázku, nie o otázku skutkovú. Z dôvodu tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotnoprávna ako aj procesnoprávna. Musí však ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej.

62. Z obsahu dovolania teda vyplýva, že dovolateľ uviedol posúdenie veci uskutočnené odvolacím súdom, ktoré považuje za nesprávne a uviedol tiež, ako mal predmetné, podľa jeho názoru právne otázky, súd riešiť, čím v podstate splnil kritériá v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP.

63. Ako už bolo povedané vyššie, za podstatné vo vzťahu k položenej otázke ako doposiaľ v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nevyriešenej, považoval dovolateľ okolnosti v danej veci, a to, že žalobca ako (spolu)pôvodca si uplatňuje svoj nárok viacerými žalobami za pokračujúce obdobia z totožného zamestnaneckého vynálezu. Súčasne však z dovolania vyplynulo, čo preskúmaním veci zistil aj dovolací súd, že z napadnutého rozhodnutia ako nedostatočne odôvodneného nie je možné považovať za jednoznačne odvolacím súdom ustálené, o akú odmenu vynálezcu podľa Patentového zákona ide, od čoho závisí aj správne právne posúdenie veci a zodpovedanie vo veci primárnej a pre rozhodnutie odvolacieho súdu kľúčovej otázky, či je žalobcov nárok premlčaný.

64. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca v žalobe doručenej súdu prvej inštancie dňa 30.12.2008 poukázal na Patentový zákon, pričom s odkazom na § 11 ods. 5 uvádzal (bod XI), že „vynález je priemyselne využívaný žalovaným“ a ďalej (bod XII), že „žalovaný využíval vynález aj v roku 2006 a 2007“. Okresný súd v medzitýmnom rozsudku č. k. 31CbPv/3/2008-1129 z 23. augusta 2018 rozhodol, že „žaloba je čo do dôvodu opodstatnená“, pričom z odôvodnenia vyplýva, že „žalovaný od 2.1.2006 Fenochemy pre seba nevyrábala a nepredával“, ... z výsluchu svedka však „nepochybne vyplýva, že k výrobe fenochemov žalovaným došlo, a to pre

materskú spoločnosť“, preto považoval za potrebné aplikovať § 11 ods. 6 Patentového zákona. Podľa okresného súdu má žalobca právo na odmenu aj za roky 2006 a 2007 a keďže mu nemohli vzniknúť skôr ako v týchto rokoch, žalobou

dňa 30.12.2008 uplatnený nárok nepovažoval za premlčaný. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval a doplnil, že v rokoch 2006 - 2007 žalovaný pracoval v režime „prepracovania“, keď zabezpečoval výrobu výrobkov pre materskú spoločnosť.

S poukazom na § 11 ods. 5 Patentového zákona uviedol, že toto ustanovenie nevyklúčovalo,

aby pôvodca uplatnil nárok na odmenu voči zamestnávateľovi buď jednorazovo alebo

po určitom čase využívania vynálezu ako ďalšiu časť odmeny, „keďže odmena za využívanie vynálezu i keď má rovnaký základ, nie je nedeliteľným nárokom. Keďže zo znenia § 11 ods. 5 Patentového zákona vyplýva, že pôvodca má nárok na primeranú odmenu, celková jej výška môže byť totiž známa až po uplynutí určitého obdobia, tak ako to predpokladá ustanovenie

§ 11 ods. 6 Patentového zákona.“ Zároveň v ods. 65 až 67 odvolací súd uvádzal dôvody týkajúce sa vzťahu primeranej odmeny a dodatočného vyrovnanie a vzápätí (v ods. 68) konštatoval, že „ide o čiastkový nárok na odmenu za iné referenčné obdobie“ (r. 2006, 2007).

65. Z uvedeného vyplýva, že súdy nižších inšancií nedefinovali jednoznačne, čo tvorí základ žalobcovho nároku a nie je preto ani zrejmé čo tvorí základ výroku napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu potvrdeného výroku prvoinštančného rozsudku, že žaloba je čo do dôvodu opodstatnená. V tejto súvislosti bola dôvodná argumentácia dovolateľa,

že nemôže dôjsť „k stieraniu nárokov na primeranú odmenu a nárokov na dodatočné vyrovnanie“.

66. Dovolací súd v tejto časti uzavrel, že v preskúmvanej veci sa síce z dovolania dalo porozumieť, ktorú právnu otázku dovolateľ považuje za takú, od ktorej vyriešenia konkrétnym (či už jedným alebo druhým do úvahy prichádzajúcim) spôsobom záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, avšak zmätočnosť vada, ktorou trpí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v konečnom dôsledku vytvára stav predčasného rozhodnutia, bez náležitého zodpovedania pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, nedovoľuje odvolaciemu súdu, aby dal relevantnú odpoveď na dovolateľom formulovanú otázku týkajúcu sa premlčania nároku žalobcu. Bez jednoznačného posúdenia, kvalifikácie tohto nároku, jeho charakteru z hľadiska Patentového zákona v rozhodnom znení, a to bez vysporiadania sa s dôvodmi skorších rozhodnutí súdov k predchádzajúcemu nároku žalobcu (uplatnenému za r. 2004, 2005), na ktorý priamo nadväzuje i nárok tu posudzovaný, a s ktorým rozhodnutím a jeho dôvodmi z hľadiska právnej istoty nesmú byť závery súdov v danom prípade vo vzájomnej diskrepancii, má dovolacia otázka zatiaľ len hypotetický charakter. Na takú otázku dovolací súd odpoveď dať nemôže.

67. V súvislosti s tým, že dovolanie žalovaného smerovalo z hľadiska záverov o využívaní vynálezu v r. 2006 a 2007 aj ku skutkovému stavu z hľadiska dokazovania a z neho prijatých záverov, dovolací súd zdôrazňuje, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý

by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvoinštančného a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Podľa ust. § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Zhrnutie

68. Keďže odvolací súd (ako ani súd prvej inštancie) náležitým spôsobom svoje rozhodnutie neodôvodnil tak, aby dalo odpoveď na všetky podstatné otázky súvisiace s predmetom rozhodovaného sporu, je potrebné ho z uvedených dôvodov považovať v okolnostiach rozhodovaného sporu za nepreskúmateľné v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalovaného ako strany sporu na spravodlivý proces a konanie

tak bolo zaťažené vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ CSP. V uvedenej časti bolo preto dovolanie žalobcu nielen prípustné, ale aj dôvodné.

69. Jediným možným prostriedkom nápravy porušenia uvedených práv žalovaného odvolacím súdom je tak zrušenie napadnutého rozsudku, ako aj medzitýmneho rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, ktoré už bude zodpovedať požiadavkám spravodlivého súdneho procesu a bude obsahovať odpovede na všetky pre rozhodovaný spor podstatné (skutkové a právne) otázky. Úlohou primárne súdu prvej inštancie bude znovu posúdiť právny charakter žalovaného nároku a to, či je premlčaný, v konfrontácii a s vysporiadaním sa so závermi a dôvodmi právoplatného rozhodnutia vo veci sp. zn. 17C/120/2006 (na uvedené aktuálne nemá žiadny vplyv prebiehajúce, doposiaľ neskončené dovolacie konanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/139/2022).

70. Z vyššie uvedených dôvodov existencie väd zmätočnosti a predčasnosti rozhodnutia dovolací súd dovolanie žalovaného posúdil v tejto časti ako prípustné aj dôvodné.

Preto zrušil tak napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie, keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátil vec na ďalšie konanie súdu prvej inštancie (podľa § 18m zák. č. 371/2004 Z. z. Okresný súd Košice I sa od 1. júna 2023 označuje ako Mestský súd Košice).

71. O trovách pôvodného konania a dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 453 ods. 3 CSP).

72. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.